

Vesna Matić
Udruženje banaka Srbije
vesna.matic@ubs-asb.com

Bankarski rizik 52

RIZIK KONCENTRACIJE

Rezime

Rizik koncentracije dobija posebnu dimenziju u savremenom finansijskom i ekonomskom okruženju. Finansijske institucije su izložene ovom riziku uglavnom u domenu plasmana sredstava, najčešće kroz kreditnu aktivnost i koncentraciju kreditnog portfolija. Reč je o koncentraciji različitih izloženosti prema pojedinačnim rizicima - kreditnom, tržišnom, operativnom i riziku likvidnosti.

Ključne reči: rizik koncentracije, izloženost, pojedinačni rizici, grupa rizika

JEL: G21, G31

Banking Risk 52

Vesna Matic

Association of Serbian Banks
vesna.matic@ubs-asb.com

CONCENTRATION RISK

Summary

Concentration risk has been gaining a special dimension in the contemporary financial and economic environment. Financial institutions are exposed to this risk mainly in the field of lending, mostly through their credit activities and concentration of credit portfolios. This refers to the concentration of different exposures within a single risk category (credit risk, market risk, operational risk, liquidity risk).

Keywords: concentration risk, exposure, single risk category, different risk categories

JEL: G21, G31

Rizik koncentracije u poslovnom svetu se definiše kao verovatnoća gubitka koju generiše velika izloženost prema posebnoj grupi komitenata. Odbor evropskih bankarskih supervizora (Committee of European Banking Supervisors - CEBS), prihvatio je definiciju rizika koncentracije kao izloženost (izloženosti) koje mogu proisteci unutar jednog ili između različitih kategorija rizika u okviru institucije i potencijalno rezultirati:

- dovoljno velikim gubicima da ugroze zdravlje institucije i njenu sposobnost da održi osnovnu delatnost i
- materijalnim promenama u rizičnom profilu institucije.

CEBS ovom definicijom želi da ukaže na dve moguće opcije rizika koncentracije:

- koncentraciju rizika po osnovu različitih izloženosti u okviru jedne vrste rizika (kreditni rizik, tržišni rizik, operativni rizik, rizik likvidnosti) i
- koncentraciju rizika po osnovu različitih izloženosti prema različitim vrstama rizika, kada postoji zajednički osnovni pokretač rizika ili pokretači rizika koji su međusobno veoma aktivni.

Bez obzira na različite varijante koncentracije izloženosti, reč je o specifičnim rizicima koji nisu obuhvaćeni Stubom 1 Bazela II, ali moraju biti procenjeni u skladu sa preporukama iz Stuba 2 bazelskog okvira o kapitalu i odredbama iz Direktive o potrebnom kapitalu - Capital Requirement Directive - CRD (Directive 2006/48/EC).

Finansijske institucije tradicionalno prate i analiziraju koncentraciju rizika u oblasti kreditnih aktivnosti i to ne samo kao koncentraciju izloženosti prema individualnim klijentima ili povezanim licima, već i kao koncentraciju prema drugim značajnim izloženostima povezane aktive ili pasive, koje u određenim situacijama mogu negativno uticati na kapital, likvidnost ili profitabilnost.

CEBS je uradio Vodič za upravljanje rizikom koncentracije u okviru procesa supervizije (u daljem tekstu: Vodič), u kome preporučuje da institucije identifikuju i procenjuju sve koncentracije rizika kao pojedinačni rizični događaj koji može rezultirati gubicima ili može negativno uticati na više nego na jednu vrstu rizika.

U generalnim napomenama Vodič naglašava

da se od institucija očekuje da se pravilno odrede prema koncentraciji rizika u svojim okvirima za upravljanje rizicima i sistemu upravljanja, da jasno odrede nivoe odgovornosti i da razvijaju politike i procedure za identifikaciju, merenje, upravljanje, monitoring i izveštavanje o koncentraciji rizika. Za početak važno je da odrede nivo materijalne koncentracije koji je prihvatljiv sa aspekta tolerancije izloženosti prema ovom riziku, ali i da odrede nivo koncentracije rizika koji generišu različite izloženosti koje je institucija spremna da prihvati (tolerancija rizika koncentracije).

Politika koncentracije rizika mora biti dobro dokumentovana i ugrađena u kulturu upravljanja rizikom u instituciji. Vodič takođe ukazuje na neophodnost da institucija:

- definiše okvir za identifikaciju koncentracije izloženosti prema pojedinačnom riziku, ali i prema različitim vrstama rizika,
- napravi okvir za merenje obe vrste rizika koncentracije koji će pomoći da se proceni i kvantifikuje njihov uticaj na zarade/profitabilnost, solventnost i poziciju likvidnosti institucije, ali i
- da ima spremne mehanizme za monitoring, kontrolu i ublažavanje izloženosti prema riziku koncentracije.

Modeli za procenu i merenje izloženosti institucije prema riziku koncentracije zavise od kompleksnosti operativnog poslovanja institucije, koja opredeljuje i izloženosti vrstama rizika koncentracije.

Uloga supervizora u preventivnom praćenju rizika koncentracije veoma je značajna i može biti direktna ili preko regulatornih tela, a u cilju da se obezbedi da koncentrisane izloženosti prati odgovarajući proces upravljanja rizicima. Ovaj monitoring supervizori bi trebalo da rade pravovremeno i da međusobno saraduju u okviru sektora ili jurisdikcije, ali i da ohrabruju javno obelodanjivanje koncentracije rizika.

Literatura / References

1. Basel Committee on Banking Supervision, *International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards, A Revised Framework, Comprehensive Version*, Bank for International Settlements, Basel, June 2006. www.bis.org

In the world of business concentration risk is defined as the probability of loss arising from a heavily lopsided exposure to a particular group of counterparties. The Committee of European Banking Supervisors (CEBS) accepted the concentration risk definition as an exposure (s) that may arise within or across different risk categories, potentially resulting in:

- losses large enough to threaten the institution's health or ability to maintain its core operations and
- material change in an institution's risk profile.

With this definition CEBS wants to indicate two possible options of concentration risk:

- concentration of risk based on different risk exposures within a single risk category - i. e. the intra-risk concentration (credit risk, market risk, operational risk, liquidity risk) and
- concentration of risk based on different risk exposures across different risk categories (i. e. the inter-risk concentration).

Regardless of the different variants of exposure concentration, these are the specific risks that are not a part of Basel Accord Pillar 1, but have to be assessed according to the recommendations in the Pillar 2 of the Basel Capital Framework, and pursuant to the Capital Requirements Directive - CRD (Directive 2006/48/EC).

Financial institutions traditionally follow and analyze the concentration of risk in relation to credit activities, not only as an exposure to individual or interrelated borrowers, but in terms of any other significant asset or liability exposures which may in some specific situations threaten their capital, liquidity or profitability.

CEBS has issued the Guidelines on the management of concentration risk under the supervisory review process - GL 31 (hereafter to be referred to as: the Guidelines), recommending that the institutions should identify and assess

all risk concentrations as a single risk event that may result in losses or negative impacts in more than one risk category.

Under general considerations, the Guidelines point out that the institutions are expected to address concentration risk adequately in their risk management frameworks and their governance, determine the level of responsibilities clearly, and develop the policies and procedures for the identification, measurement, management, monitoring and reporting of concentration risk. At the very beginning it is very important for them to determine the level of material concentration that is acceptable from the point of risk exposure tolerance, as well as to determine the level of risk concentration arising from the different exposures that institution is willing to accept (i. e. the risk concentration tolerance).

Risk concentration policy has to be adequately documented and implemented in the risk management culture of the institution. The Guidelines also underline that an institution should:

- define the framework for the identification of intra-risk and inter-risk concentrations;
- create the framework for both kinds of risk concentration measurement that will help the institutions to evaluate and quantify their impact on their profitability/earnings, solvency and liquidity position and
- have adequate arrangements in place for monitoring, controlling and mitigating the concentration risk.

The models for evaluating and measuring institutional exposure to concentration risk depend on the level of complexity of the institution's operations, which determines the different exposures to concentration risk.

The role of supervisors in concentration prudential monitoring is very important and it can be performed directly or through regulatory bodies, with the aim to ensure that the concentrated exposures have adequate risk management processes in place. Such monitoring should be conducted on a timely basis, and the supervisors should cooperate within the sector or jurisdiction, encouraging the public disclosure of risk concentrations.

2. CEBS Committee of European Banking Supervisors, *Guidelines on the management of concentration risk under the supervisory review process - GL 31*, September 2010.
3. Rita Skridulyte, Eduardas Freitakas, *The measurement of concentration risk in loan portfolios*, Economics & Sociology, Vol. 5 No 1, 2012. www.economics-sociology.eu